

BRUSSELS MIJNSTAD

O N Z E P L A N E E T

HET NATUUR- EN MILIEUMAGAZINE VAN DE BRUSSELAARS

#145

JUNI
2021

- 04 TEST DE BODEMKWALITEIT VAN JE TUIN
- 09 ENERGIEPREMIES: FINANCIER JOUW WERKEN MET DE GROENE LENING!
- 10 WIL JE CREËREN, RECYCLEREN, TUINIEREN...? ZIJ HELPEN JE!

EEN ZOMER OM TE BEWEGEN,
OM TE LEVEN, OM PLEZIER
TE MAKEN EN TE DELEN!

leefmilieu
brussel
.brussels

LEEFMILIEU.BRUSSELS

MIJN STAD ONZE PLANEET: HELEMAAL DIGITAAL!

Nu het coronavirus ons allemaal uitnodigt om opnieuw te bekijken wat echt belangrijk is, hebben we ervoor gekozen om jouw tijdschrift deze maand niet op papier uit te brengen.

Maar dat betekent niet dat je iets zou moeten missen. Integendeel. Je kan ons magazine digitaal lezen, nog gebruiksvriendelijker en interactiever. Kortom, nog levendiger en actueler!

En bovendien aangenamer om te lezen, zowel op smartphone als op een computerscherm. Bekijken, scrollen, klikken, lezen, gemakkelijk teruggaan, stoppen, opnieuw beginnen lezen, en dat overal en altijd.

Mijn stad onze planeet: waar, wanneer en hoe jij dat wilt!

Ontdek ons digitale magazine via: maville-onzeplaneet.brussels

Lees je ons magazine liever op de klasieke manier? Dan kan je nog steeds de pdf-versie downloaden op onze website: bit.ly/MVOP-NL

EEN ZOMER OM TE BEWEGEN, OM TE LEVEN, OM PLEZIER TE MAKEN EN TE DELEN!

Niet alleen de zomer staat voor de deur, ook het normale leven keert terug! En dus is het nu meer dan ooit het moment om te profiteren van de talloze mogelijkheden die de groene ruimten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bieden hebben. Wandelen, ontspannen, lezen, familieplezier, spelletjes en sportactiviteiten. Wat dat laatste betreft, staat je iets te wachten. De komende weken kan je deelnemen aan tal van initiatieven van ervaren en enthousiaste instructeurs en zo onder meer enkele trendy urban sports ontdekken! We vertellen je er meer over in 'Vers van de pers'.

In ons dossier over coöperatieve workshops in de hoofdstad besteden we aandacht aan collectieve intelligentie en het delen van kennis in een gezellige sfeer. Je ontdekt er de vele initiatieven en vrijwilligers die klaarstaan om je te helpen herstellen, recycleren, tuinieren of creëren, in een geest van duurzaamheid en ecoburgerschap.

Het participatieve aspect komt ook aan bod in ons artikel over de Index voor Bodemkwaliteit in Brussel. Dankzij dit gratis instrument van Leefmilieu Brussel beoordeel je gemakkelijk de gezondheid van jouw bodem, zodat je weet of je er bijvoorbeeld groenten kan planten. En dat zonder ingewikkelde metingen. Een paar observaties en eenvoudige tests volstaan!

Veel leesplezier.

MIJN STAD ONZE PLANEET

Versijnt maandelijks, behalve in januari, juli en augustus. - Leefmilieu Brussel - Havenlaan 86 C / 3000, 1000 Brussel - Tel. 02 775 75 75 - info@leefmilieu.brussels - leefmilieu.brussels
V.U.: F. Fontaine & B. Dewulf. HOOFDREDACTEUR: Sandra Moreels. HERLEZINGCOMITÉ: Isabelle Degraeve, Sylvie Clara. REDACTIE: Didier Dillen. VERTALING: Maarten Geerts. PRODUCTIE: 4sales.be.
De foto's tonen niet noodzakelijk de geciteerde personen. © LEEFMILIEU BRUSSEL De teksten in deze publicatie hebben tot doel de wettelijke bepalingen toe te lichten. Om de ware juridische toedracht van deze teksten te kennen, verwijzen we je naar de teksten van het Belgisch Staatsblad.

LEZ: WAT IS DE VOLGENDE FASE?

Op 1 januari 2022 steekt de lage-emissiezone een tandje bij. Dieselwagens met **euronorm 4** zijn dan niet langer welkom op het grondgebied van Brussel-Hoofdstad. Deze beperking komt bovenop de reeds geldende beperkingen voor dieselveertuigen zonder euronorm of met euronorm 3 en lager, alsook benzinevoertuigen zonder euronorm of met euronorm 1. Zijn deze regels ook op jou van toepassing? Dan is er goed nieuws! Je kan nog steeds een **Brussel'Air**-premie

aanvragen. Wat houdt dit in? Simpel: lever je nummerplaat in, doe afstand van je auto en ontvang een jaar lang:

- /// ofwel een MTB-abonnement + een Cambio Start-abonnement
- /// ofwel een fietspremie + een Cambio Start-abonnement

Als je niet alleen de nummerplaat laat schrappen, maar tegelijk ook je voertuig laat vernietigen, 'verdubbelt' de premie zelfs!

MAG JE DIEREN IN DE VRIJE NATUUR VOEDEREN?

Oud brood voor de eenden, zaad voor de duiven... We komen soms in de verleiding om dieren in de vrije natuur te voederen, maar weet dat dit in openbare ruimten verboden is. Bovendien heeft dit voedsel, dat 's zomers en 's winters elke dag wordt aangevoerd, gevolgen voor de dieren en hun omgeving. Sommige soorten (duiven, ratten, kraaien, nijlganzen...) profiteren er meer van dan andere, wat het ecologisch evenwicht in vijvers verstoort, de gewoontes van de dieren wijzigt en soms ook hun gezondheid schaadt. Dieren zijn in staat om alles wat ze nodig hebben in de natuur te vinden. Het beste wat we voor hen kunnen doen, is zoveel mogelijk plekken creëren waar ze terechtkunnen.

GARDENS.BRUSSELS: DE NIEUWE SITE

Ben je op zoek naar een speeltuin? Wil je meer weten over de geschiedenis van een park, zijn fauna of zijn flora? Of wil je een minder bekende groene ruimte in Brussel leren kennen? Ontdek de nieuwe versie van de website **gardens.brussels/nl**. De site is beter aangepast aan smartphones, biedt gedetailleerde informatie over elk park en je vindt er heel eenvoudig een park bij jou in de buurt.

BRUWATER: ONTDEK ONZE NIEUWE APP

Brussel telt heel wat rivieren en vijvers. Dankzij onze nieuwe BruWater-app kan je oppervlaktelen grondwatergegevens zoeken, bekijken en downloaden. BruWater geeft je bijvoorbeeld toegang tot de monitoringgegevens van de rivieren en vijvers (voornamelijk de Zenne, het kanaal en de Woluwe) en de naleving van de geldende normen. Momenteel zijn enkel de fysicochemische en chemische kwaliteitsgegevens van het oppervlaktewater beschikbaar, maar andere data zouden binnenkort worden toegevoegd.

160 BOMEN AANGEPLANT IN HET WOLUWEPARK

Brussel kleurt nog groener! In februari en maart hebben de teams van Leefmilieu Brussel 160 hoogstambomen aangeplant in het Woluwepark. Deze campagne maakt deel uit van een regeneratieprogramma. In totaal werden 30 sierbomen en 130 hoogstambomen voor bossen geplant. De soorten werden gekozen op basis van de aanwezige habitats, de geschiktheidskaarten voor elke soort en de aanbevelingen uit de historische en landschappelijke studie van het Woluwepark.

K-pure

TEST DE BODEMKWALITEIT VAN JE TUIN

Wil je weten hoe gezond de bodem van jouw tuin is? Zoek niet verder, de Index voor Bodemkwaliteit in Brussel (IBKB-burger) is er speciaal voor jou! Dankzij dit gratis nieuwe instrument kan je de kwaliteit van jouw bodem evalueren met slechts enkele eenvoudige waarnemingen en kleine tests. Simpel, maar niet simplistisch!

DE WORSTTEST

Deze test is een van de tests die je kan gebruiken om de kwaliteit en de textuur van jouw bodem te beoordelen. Je neemt een portie grond en rolt deze tussen je handen. Je probeert er vervolgens eerst een bolletje van te maken, daarna een worst van ongeveer 10 cm en tot slot probeer je deze worst tot een ring te plooiën.

Wat smaakt er beter dan groenten die je zelf hebt geteeld? Wat is er fijner dan bloemen en struiken in je tuin te zien groeien? Juist. Maar voor je aan dit avontuur begint, kan het nuttig zijn om eerst de gezondheid van de grond op jouw terrein te controleren. Dat kan perfect zonder ingewikkelde testen. De Index voor Bodemkwaliteit in Brussel (IBKB-burger) geeft je antwoord op drie belangrijke vragen:

- /// Zit er leven in mijn bodem?
- /// Kan ik er planten of groenten in kweken?
- /// Laat mijn bodem het water efficiënt insijpelen?

De Index voor Bodemkwaliteit in Brussel, wat is dat?

De IBKB-burger biedt je een index die de gezondheidstoestand van de bodem in jouw tuin weergeeft. Aan de hand daarvan kan je evalueren hoe de bodemdeeltjes zijn georganiseerd en aan elkaar zijn gebonden, of er voedingsstoffen beschikbaar zijn voor planten en schimmels, en hoe talrijk en divers de levende organismen in de bodem zijn. Met de IBKB-burger kan je deze parameters op een indirecte manier beoordelen aan de hand van waarnemingen en een paar kleine tests die je gemakkelijk zelf kan uitvoeren. Al deze parameters zijn nauw met elkaar verbonden en de schatting van één ervan kan informatie verschaffen over de andere.

Zeer eenvoudige tests!

Je hoeft niet naar de winkel te rennen of een chemicus te worden. Het materiaal dat je nodig hebt om de IBKB-burger te bepalen, is gemakkelijk te vinden. Om de waarnemingen en proeven uit te voeren, heb je alleen een spade nodig, een klein mes, een plank en een fototoestel. Is dat alles? Ja, dat is alles! Bovendien vind je in een zeer complete gids, die publiek beschikbaar is, alle stappen terug die je moet volgen.

En wat doe ik daarna?

Zodra jouw waarnemingen en tests zijn uitgevoerd, hoeft je alleen nog maar de resultaten aan Leefmilieu Brussel te bezorgen via een speciaal daarvoor **aangemaakte pagina**. In de daaropvolgende weken zal Leefmilieu Brussel jouw waarnemingen interpreteren, jouw IBKB-fiche opstellen en opsturen. En dit alles gratis! Deze zeer nuttige fiche bevat verschillende elementen zoals de gemiddelde score van de bodem op jouw terrein, de lijst van milieudiensten die de bodem op jouw terrein levert of zou kunnen leveren (moestuin/groenteteelt, insijpeling van oppervlaktewater, biodiversiteit, enz.) en enkele aanbevelingen om de bodemkwaliteit te verbeteren. Kortom, jouw tuin zal geen geheimen meer hebben!

VERS VAN DE PERS

NIEUWS OVER DE NATUUR EN HET MILIEU IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

JUNI '21

DEZE ZOMER ZAL HET IN DE PARKEN BRUISEN VAN DE ACTIVITEIT!

Hou vanaf juni de parken in de hoofdstad in de gaten. Deze zomer krijgen urban sports een ereplaats in de groene ruimten van Leefmilieu Brussel. Meer nog, je kan ze zelf uittesten tijdens gratis initiaties onder begeleiding van gepassioneerde professionals. Op niet minder dan zeven verschillende locaties kan je proeven van slackline, skateboarden, parkour, pumptrack en rolschaatsen. Het is een geweldige manier om kennis te maken met de nieuwe urban sports in Brussel en om de groene ruimten van de stad vanuit een nieuw perspectief te ontdekken. Bovendien kan je eenvoudig meedoen. Je hoeft enkel naar de sportlocatie te gaan en je daar bij de organisatoren in te schrijven.

DOE MEE!

In juni kan je je wagen aan het befaamde parkour: deze spectaculaire acrobatische urban sport geeft haar beoefenaars, ook wel 'traceurs' genoemd, de kans om aan hun zelfvertrouwen te werken, beetje bij beetje hun grenzen te verleggen en te volharden in de inspanning. Professionele instructeurs organiseren initiaties op de twee pas ingerichte parkour-plaatsen in Brussel: onder de Demeerbrug en in het Zennepark, aan de kant van de Masuistraat. Beide sites verschillen sterk van elkaar: steengroeveblokken op de eerste, betonnen oppervlakken op de tweede. Bovendien werden deze nieuwe faciliteiten ontworpen met de hulp van traceurs zelf!

ONGEZIEN

PETANQUE

Het is een sport of hobby die naar de Provence en de garrigue ruikt. Toch kan je ook in verschillende Brusselse groene ruimten petanque spelen, competitief of als aperitiefspel onder vrienden. In het **Tenboschpark** in Elsene vind je verschillende banen waar je deze zomer petanque kan spelen, net als in het **Bonneviepark** in Molenbeek. Je kan je

ook meten met andere petanquespelers in het **Dauwpark** in Anderlecht. In **Sint-Lambrechts-Woluwe** zijn er niet minder dan veertig publiek toegankelijke petanqueterreinen. Er wordt elk jaar zelfs een vriendschappelijke wedstrijd, de 'Triplettes dans la ville', georganiseerd, ook al moest die in 2020 omwille van covid worden uitgesteld.

PLAATS VOOR NIEUWE URBAN SPORTS

Buiten sporten is goed voor de gezondheid, het moreel en de sfeer in de stad. Dat heeft de lockdown nog eens extra in de verf gezet. Maar welke sporten kunnen Brusselaars vrij beoefenen in de openbare ruimte? Er is een relatief groot aanbod van sportvoorzieningen in de Brusselse parken, maar, toegegeven, het ontbreekt wat aan diversiteit. *“Het merendeel is bestemd voor voetbal en petanque”,* zegt

Cécile Duvivier, expert ‘Sport en spel’ bij Leefmilieu Brussel. Goed nieuws voor voetbal- en petanquefans, maar wat is er voor de andere Brusselaars? De afgelopen drie jaar heeft het Gewest gewerkt aan de diversificatie van haar sportaanbod, met name door de ontwikkeling van urban sports zoals parkour, slackline, skateboarding, BMX en rolschaatsen. *“Het interessante aan deze disciplines is dat ze*

geen zware infrastructuur vereisen. Het zijn ook sporten die de deelnemers in staat stellen zich de stad en de stedelijke ruimten opnieuw toe te eigenen en elkaar te ontmoeten op plaatsen waar een gezellige babbel mogelijk is. En dat is zeer positief”, voegt Cécile Duvivier eraan toe. De formule slaat duidelijk aan. Er is altijd volk op de parkour-plek onder de Demeerbrug!

FAUNA & FLORA

AZUUR- BLAUWE VLEUGELS!

Boomblauwtje. Zelfs de naam van deze vlinder ademt poëzie. Deze kleine vlinder is wijdverspreid in Brussel en komt ook in bijna heel Europa voor. Je kan hem herkennen aan zijn prachtige iriserende blauwe vleugels; bij vrouwtjes zie je ook een bredere grijs-zwarte band. Het boomblauwtje heeft vele waardplanten, waaronder wegedoorn, en komt vaak voor aan de rand van bossen, tuinen, heggen en open plekken met struikgewas. Deze vlinder kan je van april tot september bewonderen, met een eerste piek in mei en een tweede eind juli. Nog een interessant weetje: de rupsen laten zich soms door mieren verzorgen! Ontdek de **dagvlinders** van de hoofdstad!

OP ONTDEKKING

SLACKLINEDEMO'S IN HET ROOD KLOOSTER

Sinds kort is het Duiveltjesveld bij het Rood Klooster speciaal ingericht om te slacklinen. Bij deze trendy acrobatische discipline balanceer je op een elastische band die tussen twee steunen is bevestigd. Je kan erover lopen en er acrobatische stunts

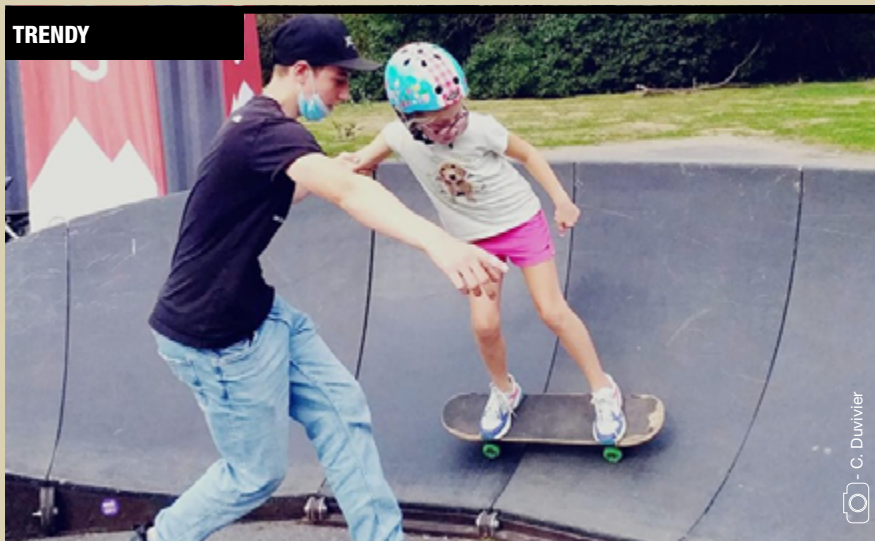
op uithalen! Behendigheid, soepelheid en concentratie zijn dan ook cruciaal in deze sport. Je hoeft geen professionele koorddanser te zijn om het te proberen. Deze sport is toegankelijk voor iedereen, of toch bijna. Niet overtuigd? Het slackpark van het Rood Klooster zal je op andere gedachten brengen. Elke woensdag- en zondagnamiddag in juni helpen ervaren slackliners je er om je eerste stappen in de hoogte te zetten en tonen ze je hoe je de zwaartekracht kan tarten! Je hoeft je niet op voorhand in te schrijven voor deze demo's: je kan je gewoon ter plaatse aanmelden.

OP WIELTJES!

Fans van sporten op wieltes en beginnende rolschaatsers: in juni kan je skeelers en andere rolschaatsen uitproberen in het gezelschap van de Shinobis Riders club. Je kan onvergetelijke schaatssessies beleven op drie plaatsen in het hart van de stad, namelijk het Hallepoortpark, het Elizabethpark aan de voet van de Basiliek van Koekelberg, en het Koloniënpark. Iedereen kan deelnemen. Heb je geen rolschaatsen, dan kan je er ter plekke enkele lenen!

TRENDY

© - C. Duvivier

MOBIELE — PUMPTRACK —

Wil je enkele bulten overwinnen met je mountainbike, bochten en obstakels nemen met je BMX, skateboard of step? Goed nieuws! Leefmilieu Brussel plaatst de eerste twee weken van augustus een mobiele pumptrack, een speciaal par-

cours voor off-road fietsen en steps, in het Goede Herderpark in Evere. Tegelijk zijn er ook pumptrack-masterclassinitiaties voor de jongste deelnemers. Inschrijven doe je ter plaatse.

TRENDY

TOTEMUS, EEN SCHATTENJACHT 2.0

De Totemus-app geeft je toegang tot zoektochten die het midden houden tussen schattenjagen en geocaching. De gemeente Ukkel biedt als eerste routes aan in Brussel. Deze routes zijn voor iedereen toegankelijk en combineren avontuur en cultuur: ze vestigen de aandacht op enkele schatten van het Ukkelse erfgoed. Het is een ideale manier om enkele ongewone of zelfs onbekende plaatsen te (her)ontdekken of beter te leren kennen. Er is een

100% stedelijke route van ongeveer 3 km die je door de straten en steegjes van het centrum van Ukkel leidt. Daarnaast is er ook een route van 7 km die gebieden in de stad en de natuur combineert en die je door een aantal wijken, natuurgebieden, steegjes en andere curiosa brengt. Iets om alleen te doen, met familie of met vrienden. De routes zijn volledig gratis en 7 dagen op 7 toegankelijk. Beschikbaar in de **Play Store** of de **App Store**. (FR)

FIETSTOCHT: HET ZONIËN- WOUD

Op slechts 4 km van het centrum van de stad strekt het Zoniënwoud zich aan de poorten van Brussel uit over 45 km². Spring in het zadel en ontdek deze groene long, die sinds 2017 geklasseerd is als UNESCO-werelderfgoed. De gids neemt je op sleeptouw naar plaatsen en monumenten verspreid over het woud. Op 3 juli om 12.30 uur. Georganiseerd door Pro Velo. Prijs: € 15 p.p. Meer info en inschrijvingen: provelo.org/nl

DE BRONNEN VAN DE WOLUWE

Ontdek met Coördinatie Zenne de bronnen van de Woluwe en bezoek de plaatsen waar ze ontspringen, tussen valleien en uitgestrekte bosgebieden, maar ook bosvijvers, rietvelden en vochtig grasland. Op 8 augustus van 10.00 tot 12.00 uur. Aan de ingang van het Tournay-Solvaypark (parking van het station van Bosvoorde). Meer info: coordinatiezenne.be

GRATIS BEZOEK AAN TUIN JEAN MASSART

Goed nieuws! De kruidentuin Jean Massart van de ULB is opnieuw open voor bezoekers, met inachtneming van de geldende hygiënemaatregelen. Ontdek honderden soorten wilde en gekweekte planten, een arboretum, een vochtige zone en experimentele percelen. De openingstijden zijn ongewijzigd: van maandag tot en met vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur! Meer info: sciences.brussels/jardin-massart (FR)

ACTUA

MUNSTADONZEPLANEET#145

HET KINDER- HOEKJE

DE QUIZ

Beleef de stad
op haar best!

Deze zomer nodigt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest je uit om deel te nemen aan een hele reeks originele sportactiviteiten! Weet jij wat er allemaal op het programma staat?

BEANTWOORD DEZE MINIQUIZ EN KOM HET TE WETEN.

A. Weet jij wat parkour is?

1. Een spectaculaire acrobatische urban sport.
2. Een rolschaatsbaan rond de Grote Markt.
3. Een artistieke wandeling door de hoofdstad.

B. Het boomblauwtje is:

1. Een neef van de veldmuis.
2. Een vlinder met azuurblauwe vleugels.
3. Een andere naam voor de mus.

C. Slacklinen bestaat uit:

1. Jongleren met alledaagse voorwerpen.
2. Met blote handen de gevel van

een gebouw beklimmen.

3. Balanceren op een elastische band.

D. De Shinobis Riders club organiseert in Brussel:

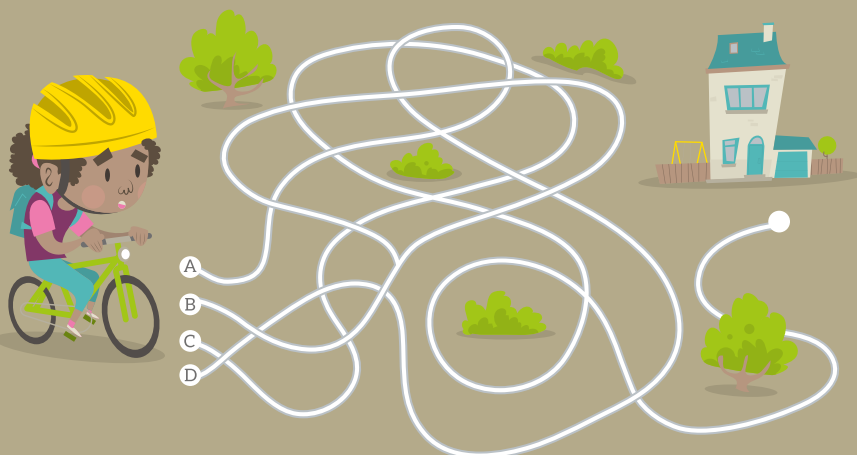
1. Improvisatietheater op straat.
2. Een initiatie rolschaatsen.
3. Een initiatie waveboarden.

E. Een pumptrack is een piste voor:

1. Off-road fietsen en steps.
2. Zomerlanglaufen (op wielen).
3. Ligfietsen.

SPEL: Vind de juiste weg

Fatima wil naar huis fietsen. Help jij haar de juiste weg te vinden?

ACTIVITEITEN AGENDA

De volgende data zijn onder voorbehoud van extra maatregelen die de overheid kan treffen. Aarzel niet om de organisatoren te contacteren voor bevestiging.

KAMERPLANTEN STEKKEN EN VERZORGEN

Je houdt van planten maar ze verzorgen lukt niet goed? Tijdens deze workshop bespreken we de algemene verzorging van elke plantengroep. Hoeveel water heeft een cactus nodig? Waarom doet mijn Calathea moeilijk? Tijdens het tweede deel van de workshop overlopen we de basisvoortplantingstechnieken. Je gaat naar huis met een zak vol nieuwe planten! Op 8 juli van 19.00 tot 21.30 uur. Bibliotheek Oudergem, de Wahalaan 17, Watermaal-Bosvoorde. Prijs: € 15 of € 2 (Paspardoe kansentarief). Meer info en inschrijvingen: gcdendam.be

WANDELING LANGS DE ZENNE EN HET KANAAL IN ANDERLECHT!

In de streek van Brussel is de Zenne op meerdere plaatsen overwelfd, maar in Anderlecht stroomt ze nog in openlucht. De inspanningen om het afvalwater te zuiveren hebben er op die plaats voor gezorgd dat er opnieuw vis in de rivier zwemt. Daarnaast hebben recente heraanleggingswerken ertoe bijgedragen dat ze ook voor de wandelaars weer toegankelijk werd. Vlakbij de Zenne loopt het kanaal, met zijn binnenvaartschepen voor goederentransport. Het is een aangename plek om te wandelen waar tal van watervogels samenkomen. Op 18 juli van 10.00 tot 12.00 uur. Aan de sluis van Anderlecht. Meer info en inschrijvingen: coördinatiezenne.be

FRUIT IN HET BOS

Natuurgroepering Zoniënwood organiseert een gegidste wandeling in het prachtige Zoniënwood op zoek naar lokale fruitsoorten. Op 8 augustus om 14.00 uur. Bosmuseum Jan van Ruusbroec, Duboislaan 2, Hoeilaart. Gratis. Meer info en inschrijvingen: ngz.be

ENERGIEPREMIES FINANCIER JOUW WERKEN MET DE GROENE LENING!

Het wordt vaak vergeten, maar de zomer is het ideale seizoen om je woning te isoleren, ramen te vervangen, en zonnepanelen of een warmtepomp te installeren. Al deze werken die het comfort en de kwaliteit van jouw woning verbeteren, kan je financieren met een voordelige Groene Lening en even interessante Energiepremie. Dus, waarom zou je er geen gebruik van maken?

Groene Lening: onklopbare tarieven

De **Brusselse Groene Lening** is het resultaat van een partnerschap tussen verschillende organisaties* en helpt je om energieverbeteringswerken uit te voeren in jouw woning. De lening is er speciaal voor particulieren die hun woning willen aanpassen om de klimaatuitdaging aan te gaan, en dat aan zeer voordelige tarieven van 0 tot 2%, afhankelijk van het gezinsinkomen! Interessant, nietwaar?

Drie categorieën werkzaamheden

Je kan met deze lening drie categorieën van werkzaamheden financieren die aan de voorwaarden van de Energiepremie voldoen: isolatie- en ventilatiewerkzaamheden, de installatie van efficiënte verwarmingssystemen, en de implementatie van verschillende soorten hernieuwbare energie. De lening is beschikbaar voor de overgrote meerderheid van de Brusselaars: inwonende eigenaars (onder voorbehoud van woningbezit), eigenaar-verhuurders, huurders (met schriftelijke toestemming van de eigenaar) en vruchtgebruikers.

Al deze personen kunnen (onder voorwaarden) tot een maximum van 25.000 euro lenen tegen een jaarlijkse rente tussen 0% en 2%. Je kan de Groene Lening ook combineren met premies.

Twee kredietformules

Afhankelijk van jouw behoeften en mogelijkheden biedt de Groene Lening twee kredietopties:

1. Een consumentenkrediet (lening op afbetaling van Crédal) met een vaste rentevoet van 0 of 1%, waarvan de terugbetalingstermijn max. 10 jaar bedraagt zonder kosten.
2. Een klassieke hypothecaire lening (aanboden door het Woningfonds) met een vaste rentevoet van 0 tot 2% en een aflossing over maximaal 30 jaar.

Heb je nog vragen? **Homegrade** en Netwerk Wonen zullen ze beantwoorden en je helpen met de administratieve procedures voor een Groene Lening.

Mail naar info@homegrade.brussels of bel naar het gratis telefoonnummer 1810.

ENERGIEPREMIES: PROFITEER VAN DE BONUS IN 2021!

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geeft **premies** voor het merendeel van de duurzame investeringen in gebouwen. In bepaalde gevallen kan je zelfs een extra bonus krijgen, waardoor je tot 70% van de factuur voor de werkzaamheden kan recupereren! De bonus is nog het hele jaar door beschikbaar, tot 31 december 2021.

* Homegrade, Leefmilieu Brussel, de financiële coöperatieve Crédal en het Woningfonds

WIL JE CREËREN, RECYCLEREN, TUINIEREN...? ZIJ HELPEN JE!

In Brussel vind je tal van co-operatieve workshops waar je kan leren tuinieren, je fiets herstellen, creëren of recyclen vanuit een Zero-Afval-optiek, en zoveel meer. Wat maakt deze workshops zo speciaal? Ze zijn vlak bij jou in de buurt en worden georganiseerd door vrijwilligers die maar één doel voor ogen hebben: hun kennis delen in een gezellige sfeer.

Samen iets herstellen, is zoveel leuker

Online tutorials

Gooi niet zomaar iets weg. Je kan alles herstellen, of toch bijna. Je kan leren je kapotte spullen (meubels, gereedschap, huishoudelijke apparaten, enz.) zelf te repareren. Heb je geen ervaring? Je vindt op het internet tal van tutorials! De vzw **Repair Together** heeft een overzicht samengesteld van verschillende bronnen die je kunnen helpen bij het herstellen en onderhouden van jouw spullen, gereedschap en machines, gaande van online tutorials tot schema's en websites met reserveonderdelen.

Fablab & CO

Zijn sommige onderdelen die je nodig hebt om een apparaat te herstellen niet (meer) te vinden? Je kan proberen ze zelf op maat te maken bij een Fablab zoals **CityFab 1**. In deze hoogtechnologische collectieve ateliers vind je gereedschap en machines waarmee je zelf kunt knippen, printen, tekenen... Je kan ook specifiek reparatiemateriaal huren en doe-het-zelfadvies krijgen van vrijwilligers in een gereedschapsbibliotheek zoals **Tournevie**.

Repair Café

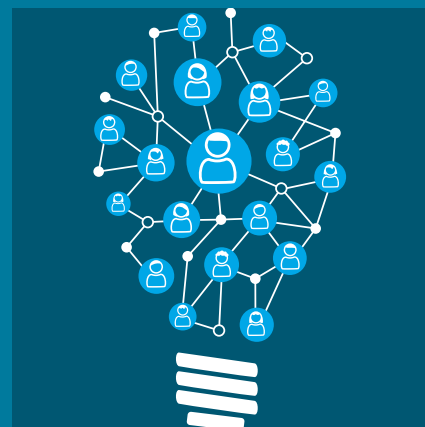
Ben je absoluut geen doe-het-zelver? Je kan ook terecht in een van de Repair Cafés. Ze zijn er om je te helpen en je kan er je beschadigde of defecte voorwerpen laten herstellen door vrijwillige klussers of specialisten. Het is gratis, maar een vrijwillige bijdrage is altijd welkom. Er zijn niet minder dan drieëndertig **Repair Cafés** in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er is er dus vast wel eentje bij jou in de buurt!

Samen leren naaien

Bloemesac: maak je eigen broodzak
Op initiatief van enkele Zero Afval-enthousiastelingen organiseert de vereniging **Les Bloemekets** gratis workshops om met gerecycleerde materialen een herbruikbare broodzak te maken. De vereniging biedt ook herbruikbare broodzakken te koop aan (vrije bijdrage) bij verschillende bakkers in het Gewest.

Transformatheek: initiatie afvalvrij naaien

Deze sociale vzw biedt een module van drie sessies aan om gebruikte of uit de mode geraakte kleren om te toveren tot bijvoorbeeld boodschappentassen. Deze module vereist een zekere basiskennis

COLLECTIEVE INTELLIGENTIE TEN DIENSTE VAN DE BURGER

Het gebruik van collectieve intelligentie is een van de voorgestelde oplossingen om het leven in de stad te verbeteren. Samen kennis uitwisselen stimuleert en verrijkt het individuele leren via een groepsdynamiek. Zo is al gebleken dat de verwerving van gemeenschappelijke vaardigheden – aangereikt door een groep van bekwame vrijwilligers – zeer doeltreffend kan zijn voor de ontwikkeling van burgerschap, in het bijzonder ecoburgerschap.

naaien, maar er zijn ook initiaties voor beginners. De vereniging heeft bovendien een bibliotheek van online tutorials die je helpen een tweede leven te geven aan je gebruikte textiel.

Café-Couture

De vereniging Ensemble pour 1060 biedt met **Café-Couture** (FR) naai- of breilessen aan in een open, gezellige en interculturele sfeer. Tijdens deze workshops leer je hoe je jouw oude t-shirts, jeans en ander gebruikt huishoudelijk textiel een nieuw leven kan geven. En dat voor een zeer bescheiden, quasi gratis, bijdrage!

Fiets kapot? Vraag om hulp!

Leer je fiets herstellen

Elke maandag kunnen de inwoners van de Anneessenswijk (en elders) in de lokalen van **Cycloperativa** leren hun fiets te herstellen. Ze vinden er een werkplaats en bekwame vrijwilligers. Via het refiet-sing-project recupereert en recycleert Cycloperativa ook gebruikte fietsonderdelen die winkels niet meer willen hebben. Deze tweedehands onderdelen worden ter beschikking gesteld in de fietswerkplaats. Vanuit dezelfde optiek organiseert de vereniging upcycling-workshops om

onbruikbare onderdelen een nieuw leven te geven. Banden, kettingen, kaders en wielen worden zo tafellampen, stoelen, accessoires en decoratieve voorwerpen!

Andere (fiets)paden

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest organiseren de vrijwilligers van **Ateliers de la rue Voot** en de vereniging **CyCLO** cursussen fietsmechanica. In Ateliers de la rue Voot kan je ook keramiekcursussen volgen of zelf zonnepanelen leren maken! Dit alles voor een vaak bescheiden prijs.

Samen tuinieren

Leer groenten telen in je eigen stadstuin

Wil je de kunst van het moestuinieren perfectioneren? Via het netwerk van de **moestuinmeesters**, dat Leefmilieu Brussel heeft opgericht, kan je helder advies inwinnen bij een vrijwillige en gepassioneerde instructeur. Een moestuinmeester is een burger die stadstuinieren wil aanmoedigen en ondersteunen. Sommigen zijn gespecialiseerd in specifieke domeinen: vierkantemetertuinieren, kruiden, permacultuur, zaadproductie... Anderen stellen hun eigen moestuin open voor het publiek of organiseren moestuinacti-

viteiten. Heb je vragen over je moestuin? Het netwerk van de moestuinmeesters heeft ook een **Facebook-groep**. Surf er zeker eens naartoe en grasduin in hun waardevolle adviezen of stel zelf vragen. Tot slot zijn er in Brussel tal van andere organisaties die opleidingen of initiaties stadstuinieren aanbieden. Ontdek ze op het **GoodFood-portaal**.

Word een compost-pro

Wil je leren hoe je compost op de juiste manier maakt? In het Brussels Gewest staan **400 compostmeesters** klaar om je hierbij te helpen! Deze vrijwillige experts delen graag hun kennis en ervaring, en helpen je bij de opstart en het beheer van jouw compost. Aarzel niet om contact met hen op te nemen!

HET PROJECT-HOEKJE

Hier vind je een project van burgers, verenigingen of groeperingen rond het thema milieu, duurzame voeding, consumptie, energie, natuur, intergenerationele uitwisseling ...

Het Operationeel Plan voor Neerpede

Ken jij Neerpede in Anderlecht? Dit unieke gebied van 400 hectare tussen de stad en het platteland is een overblijfsel van het Pajottenland uit de schilderijen van Bruegel en is vandaag de grootste landelijke zone in het Brussels Gewest. Er is nu een operationeel plan om de vele troeven van dit natuurlijke erfgoed te ontwikkelen. Het project loopt over verschillende jaren en voorziet in het herstel van de vijvers en de Neerpedebeek, de oprichting van een natuurreservaat en het ecologisch beheer van de groene ruimten om een biodiversiteit tot stand te brengen die bestand is tegen de klimaatverandering. In het plan is ook sprake van de aanleg van een testzone voor agro-ecologie, de eerste natuurlijke zwemvijver in Brussel en een recreatiegebied met wandelroutes, sportfaciliteiten en een avontuurlijke speeltuin! Het is een toonaangevend project dat de Brusselaars een natuurgebied van hoge kwaliteit moet bieden.

Ontdek het toekomstige gezicht van Neerpede

RABARBERTAART VAN TANTE PELAGIE

Ingrediënten voor 4 personen

- /// 280 g zelfrijzende bloem
- /// 100 g margarine
- /// 100 g rietsuiker
- /// 1/2 el kikkererwten- of boekweitmeel
- /// 1/2 kop water
- /// 1 kg rabarber
- /// 300 g rietsuiker

Bereiding

Verwarm de boter en de suiker kort, meng alle ingrediënten voor het deeg en kneed. Leg de homp deeg 30 minuten in de koelkast. Verwarm de oven voor op 200°C. Leg het deeg in een grote, inge-

vette taartvorm. Snij de rabarber in stukken en bedek het deeg er helemaal mee. Bak de taart 15 minuten in de oven, haal ze eruit en bestrooi met rietsuiker. Zet de taart opnieuw gedurende 30 minuten in de oven op 180°C. Haal de taart eruit en laat ze afkoelen. **Opgelet**, gebruik zeker geen kant-en-klaar deeg voor deze taart. Het deeg moet rijzen om het rabarbersap te kunnen absorberen. Zo krijgt de taart haar typische smaak!

Meer recepten op Recepten4seizoenen.brussels

Alpenwatersalamander, eikelmuis, gewei-zwam... De Brusselse fauna en flora zijn veel gevarieerder dan je zou denken! Leer de verschillende dier- en plantensoorten van het Gewest herkennen met onze zeven zoekkaarten. Er is voor elk wat wils: amfibieën en reptielen, zoogdieren, paddenstoelen, dagvlinders, wilde bijen, libellen en vogels. Je kan de papieren versies van

deze zoekkaarten bestellen via de dienst Info-Leefmilieu op 02 775 75 75 of per **e-mail**. Neem je verrekijker, smartphone of fototoestel mee en trek eropuit voor spannende ontdekkingen in de Brusselse natuur! Je kan de pdf's ook rechtstreeks downloaden via onze website.